

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/57/2015
Identifikačné číslo spisu:	7014200429
Dátum vydania rozhodnutia:	27.07.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7014200429.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci navrhovateľky Ing. Q. X., bytom N. proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, o výšku starobného dôchodku, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 05. decembra 2014, č. k. 1Sd/24/2014-56, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 05. decembra 2014, č. k. 1Sd/24/2014-56, m e n í tak, že rozhodnutia odporkyne číslo XY z 02. októbra 2013, číslo XY z 25. februára 2014 a číslo XY zo 14. apríla 2014 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 05. decembra 2014, č. k. 1Sd/24/2014-56, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XY zo dňa 02. októbra 2013 v spojení s rozhodnutiami číslo XY zo dňa 25. februára 2014 a zo dňa 14. apríla 2014. Účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutím č. XY zo dňa 02. októbra 2013 odporkyňa podľa § 67, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a podľa čl. 52 ods. 1 písm. a) a ods. 4 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009, priznala navrhovateľke od 01. septembra 2013 predčasný starobný dôchodok v sume 418,10 € mesačne.

Ďalším rozhodnutím č. XY zo dňa 25. februára 2014 odporkyňa podľa § 67 ods. 1, § 112 ods. 1, § 82 a § 293ce zákona a podľa čl. 57 nariadenia(ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia zákona zvýšila od 01. septembra 2013 predčasný starobný dôchodok navrhovateľky na sumu 426,70 € mesačne a podľa § 82 zákona a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2013 Z.z. ho zvýšila od 01. januára 2014 na sumu 435,60 € mesačne. Týmto rozhodnutím bol predčasný starobný dôchodok navrhovateľky zvýšený

po započítaní obdobia poistenia od 09. júna 1970 do 08. júla 1970, od 01. septembra 1971 do 30. septembra 1971, od 01. októbra 1971 do 29. októbra 1971, od 01. novembra 1971 do 31. decembra 1971, od 01. januára 1972 do 31. mája 1972, v rozsahu 302 dní do obdobia dôchodkového poistenia.

Rozhodnutím zo dňa 14. apríla 2014 odporkyňa podľa § 67 ods. 1, § 112 ods. 1, § 82 a § 293ce zákona zvýšila od 01. septembra 2013 predčasný starobný dôchodok navrhovateľky na sumu 433,00 € mesačne a podľa § 82 zákona a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2013 Z.z. ho zvýšila od 01. januára 2014 na sumu 441,90 € mesačne. V odôvodnení uviedla, že predčasný starobný dôchodok navrhovateľky bol zvýšený po započítaní obdobia od 09. júna 1970 do 08. júla 1970, od 01. septembra 1971 do 30. septembra 1971, od 01. októbra 1971 do 29. októbra 1971, od 01. novembra 1971 do 31. decembra 1971, od 01. januára 1972 do 31. mája 1972, od 01. júna 1980 do 31. decembra 1980 a od 01. januára 1981 do 11. januára 1981, to je v rozsahu 527 dní do obdobia dôchodkového poistenia. Súčasne v odôvodnení rozhodnutia uviedla, že obdobie štúdia navrhovateľky v Maďarsku od 01. septembra 1967 do 10. júna 1971 nie je hodnotené pre výpočet sumy predčasného starobného dôchodku navrhovateľky vzhľadom na to, že príslušná inštitúcia sociálneho poistenia Maďarska nepotvrdila obdobie štúdia navrhovateľky a navrhovateľka nepreukázala, že bola vyslaná na štúdium do Maďarska orgánom bývalého Československa.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že po vydaní zmenových rozhodnutí medzi účastníkmi konania zostala spornou len otázka nezapočítania doby štúdia navrhovateľky v Maďarsku v období od 01.09.1967 do 10.06.1971 do obdobia dôchodkového poistenia. Krajský súd konštatoval, že odporkyňa postupovala pri výpočte starobného dôchodku navrhovateľky, i pri jeho úpravách, v súlade so zákonom, lebo s poukazom na ustanovenie § 6 ods. 1 bod 5 zákona č. 101/1964 Zb. a článok 4 medzištátneho Dohovoru medzi Československou ľudovou republikou a Maďarskou ľudovou republikou o spolupráci na poli sociálnej politiky z 30.01.1959 dobu štúdia v Maďarsku navrhovateľke nie je možné hodnotiť. Pre odporkyňu je záväzné potvrdenie maďarského nositeľa poistenia zo dňa 02.10.2014, podľa ktorého obdobie od 01.09.1967 do 10.06.1971 nie je obdobím dôchodkového poistenia. Po preskúmaní rozhodnutí krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia odporkyne sú správne a v súlade s platnými právnymi predpismi.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka včas odvolanie. Namietala, že je a vždy bola slovenskou štátnou občiankou a považuje za nekorektné, aby o uznaní doby jej štúdia ako doby poistenia rozhodovali inštitúcie iného štátu. Poukázala na ustanovenie § 6 zákona č. 101/1964 Zb. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa doba štúdia potrebná na prípravu povolania po skončení povinnej školskej dochádzky započítava do dôb zamestnania pre účely výpočtu dôchodku. Zákon neupravuje žiadnu podmienku, podľa ktorej je potrebné predložiť potvrdenie, či bola na školu v zahraničí vyslaná a či poberala štipendium tak, ako to vyžaduje odporkyňa. Za relevantný doklad považuje maturitné vysvedčenie, ktoré odporkyni predložila spolu s úradným prekladom a ktoré je preukázateľným titulom pre zápočet uvedenej doby. Nesúhlasí s argumentom, že rozhodujúcim je potvrdenie príslušnej inštitúcie Maďarska, keďže si nenárokujú dôchodok z Maďarska. Skutočnosť, že orgán sociálneho poistenia Maďarska nepotvrdil uvedené obdobie ako dobu poistenia, považuje za irelevantnú. Ona žiada priznať dôchodok podľa platných zákonov Slovenskej republiky a za rozhodujúcu považuje skutočnosť, že po absolvovaní stredoškolského štúdia v Maďarsku bola bez akýchkoľvek podmienok prijatá na vysokú školu v Slovenskej republike. Žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu ho na ďalšie konanie s tým, že doba jej stredoškolského štúdia v Maďarsku od 01.09.1967 do 10.06.1971 sa započítava do celkovej doby zamestnania pre dôchodkové účely.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľka v odvolaní nepovažuje za opodstatnené. Nakoľko nositeľ sociálneho poistenia Maďarska dobu poistenia navrhovateľky od 01.09.1967 do 10.06.1971 nepotvrdil a Sociálna poisťovňa je povinná akceptovať potvrdenia o dobách poistenia oznámené iným členským štátom Európskej únie bez ich spochybňovania, nie je možné hodnotiť toto obdobie navrhovateľke pre dôchodkové účely. Trvala na vecnej správnosti svojich rozhodnutí a navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250s a s § 250l O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podaného odvolania bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozhodnutia odporkyne je potrebné zrušiť.

Z obsahu spisov vrátane administratívneho spisu odporkyne je nesporné, že rozhodnutím zo dňa 02. októbra 2013 bol navrhovateľke od 1. septembra 2013 priznaný predčasný starobný dôchodok. Rozhodnutím zo dňa 25. februára 2014 bol predčasný starobný dôchodok navrhovateľky zvýšený od 01. septembra 2013 po preukázaní obdobia dôchodkového poistenia od 09. júna 1970 do 08. júla 1970, od 01. septembra 1971 do 30. septembra 1971, od 01. októbra 1971 do 29. októbra 1971, od 01. novembra 1971 do 31. decembra 1971, od 01. januára 1972 do 31. mája 1972. Rozhodnutím zo dňa 14. apríla 2014 bol predčasný starobný dôchodok navrhovateľky zvýšený po doplnení obdobia dôchodkového poistenia od 09. júna 1970 do 08. júla 1970, od 01. septembra 1971 do 30. septembra 1971, od 01. októbra 1971 do 29. októbra 1971, od 01. novembra 1971 do 31. decembra 1971, od 01. januára 1972 do 31. mája 1972 (opakovane) a doby od 01. júna 1980 do 31. decembra 1980 a od 01. januára 1981 do 11. januára 1981.

V konaní podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku súdy preskúmavajú zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, v danom prípade zákonnosť rozhodnutí odporkyne, ktorými rozhodla o priznaní predčasného starobného dôchodku navrhovateľky od 01. septembra 2013 a o jeho zvýšení po dodatočnom zhodnotení obdobia dôchodkového poistenia od 09. júna 1970 do 08. júla 1970, od 01. septembra 1971 do 30. septembra 1971, od 01. októbra 1971 do 29. októbra 1971, od 01. novembra 1971 do 31. decembra 1971, od 01. januára 1972 do 31. mája 1972 a od 01. júna 1980 do 31. decembra 1980 a od 01. januára 1981 do 11. januára 1981.

Medzi účastníkmi zostalo sporným zhodnotenie obdobia štúdia v Maďarsku od 01.09.1967 do 10.06.1971 (okrem doby od 09.06.1970 do 08.07.1970, ktorá jej už bola zhodnotená) do doby zamestnania (dôchodkového poistenia).

Odporkyňa dôvodila ustanovením § 6 ods. 1 bod 5 zákona č. 101/1964 Zb. a článkom 4 medzistátneho Dohovoru medzi Československou ľudovou republikou a Maďarskou ľudovou republikou o spolupráci na poli sociálnej politiky, ako aj záväzným potvrdením maďarského nositeľa poistenia zo dňa 02.10.2014, podľa ktorého obdobie od 01.09.1967 do 10.06.1971 nie je obdobím dôchodkového poistenia.

Podľa § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

Odvolací súd sa nestotožnil s právnym názorom krajského súdu, že rozhodnutia odporkyne boli vydané v súlade s uvedeným zákonným ustanovením.

V odôvodnení rozhodnutia zo 14. apríla 2014 odporkyňa uviedla: „Obdobie Vášho štúdia na území Maďarska od 1. septembra 1967 do 10. júna 1971 nie je hodnotené pre výpočet sumy Vášho predčasného starobného dôchodku vzhľadom na to, že príslušná inštitúcia sociálneho poistenia Maďarska nepotvrdila obdobie Vášho štúdia a nepreukázali ste, že ste boli vyslaná na štúdium do Maďarska štátnym orgánom bývalého Československa“. V tejto časti svoje rozhodnutie právne neodôvodnila, neuviedla na základe ktorých právnych predpisov dospela k uvedenému záveru. Absencia právneho zdôvodnenia nehodnotenia doby štúdia sama o sebe spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia odporkyne. Navyše v administratívnom spise odporkyne sa nenachádza preklad relevantných tlačív, potvrdených nositeľom poistenia v Maďarsku.

Odporkyňa vo výroku rozhodnutí z 02. októbra 2013 a 25. februára 2014 taktiež uviedla, že predčasný starobný dôchodok navrhovateľky priznala, resp. zvýšila podľa čl. 52 ods. 1 písm. a) a ods. 4 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v

znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009, resp. podľa čl. 57 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, avšak v odôvodnení rozhodnutí žiadnym spôsobom neuviedla a neodôvodnila, ako podľa uvedených predpisov postupovala. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť aj to, že z rozhodnutia odporkyne zo 14. apríla 2014 nie je zrejmé ani to, prečo ním zvýšila predčasný starobný dôchodok navrhovateľky nielen z dôvodu zhodnotenia obdobia dôchodkového poistenia od 01. júna 1980 do 11. januára 1981, ale aj z dôvodu (opakovaného) zhodnotenia období dôchodkového poistenia od 09. júna 1970 do 08. júla 1970, od 01. septembra 1971 do 30. septembra 1971, od 01. októbra 1971 do 29. októbra 1971, od 01. novembra 1971 do 31. decembra 1971, od 01. januára 1972 do 31. mája 1972, ktoré zhodnotila už v rozhodnutí z 25. februára 2014.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia odporkyne sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, preto rozsudok krajského súdu zmenil, napadnuté rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 250l ods. 2, § 250q ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p.

V ďalšom konaní odporkyňa vo veci znovu rozhodne a v novom rozhodnutí riadne odôvodní (ne)hodnotenie doby zamestnania a doby štúdia v Maďarsku z hľadiska § 6 ods. 1 bodu 5 písm. a) zákona č. 101/1964 Zb. v spojení s § 47 ods. 1 písm. a), ods. 2 vyhlášky č. 102/1964 Zb., resp. relevantných ustanovení nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia zákona a vyhlášky č. 21/1960 Zb. o Dohovore medzi Československou ľudovou republikou a Maďarskou ľudovou republikou o spolupráci na poli sociálnej politiky ako obdobia dôchodkového poistenia s uvedením, akými úvahami bola vedená pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo úspešnej navrhovateľke žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.